

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 5Co/93/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1115201232
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr Janka Richterová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2023:1115201232.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Richterovej a sudcov JUDr. Juraja Považana a JUDr. Milana Chalupku v spore žalobkyne: U. V., K.. XX.X.XXXX, O. Y. Č.. XXX, zastúpenej Luciou Anovčinovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Štefánikova č. 5, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, IČO: 35807598, o vydanie bezdôvodného obohatenia, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 25. februára 2022 č. k. 15C/14/2015-469, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti **p o t v r d z u j e .**

Žalobkyni priznáva náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom (v poradí druhým) súd prvej inštancie žalovaného podľa § 451 OZ zaviazal na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.092,32 € s prísl., predstavujúceho plnenie bez právneho dôvodu nad poskytnutú istinu úveru; vo zvyšnej časti s ohľadom na námietku premlčania žalobu zamietol (rozdiel medzi 1.676 € a priznaným plnením). Podľa § 3 ods. 5 Zák. č. 250/07 Z. z. o ochrane spotrebiteľa žalobkyni priznal primerané finančné zadostučinenie vo výške 300 €. Pre dosiahnutý čiastočný úspech žalobkyni priznal náhradu trov konania v rozsahu 87,60 %.

2. V odôvodnení uviedol, že vychádzajúc z názoru odvolacieho súdu v uznesení zo dňa 30.1.2020 č. k. 5Co/171/2018-380 medzi stranami ide o spotrebiteľsky spor, keď zmluvy o úvere Č.. XXXXXXXXXXXX zo dňa 18.6.2011 a č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 18.7.2011, na základe ktorých bol žalobkyni poskytnutý úver vo výške 800 € a 350 €, je potrebné považovať za spotrebiteľské. Poskytnuté úvery podľa § 11 ods. 1 písm. a) Zák. č. 129/10 Z. z. o spotrebiteľských úveroch vyhodnotil ako bezúročné a bezpoplatkov, keď zmluvy neobsahovali povinné náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. i), j), a k). S ohľadom na žalobkyňou poskytnuté plnenie i v rozsahu úrokov z úveru a poplatkov žalobe v tejto časti ako vecne opodstatnenej vyhovel.

3. V otázke primeraného finančného zadostučinenia dospel k záveru, že žalovaný tým, že úmyselne uviedol účel čerpania úverov tak, aby vylúčil použitie spotrebiteľského práva a súčasne zaviazal žalobkyňu na zaplatenie úverov s poplatkom presahujúcim dobré mravy (pri prvej zmluve poplatok 96,5 % úveru, pri druhej 98,85 % úveru), spôsobil žalobkyni ďalšie finančné problémy, ktoré si práve uzavretím zmlúv mienila riešiť. Z toho dôvodu žila v strese, pod psychickým tlakom z obavy, kedy bude dlh splatený, hoci už splácala neexistujúci dlh. Za tohto stavu, i s prihliadnutím na výšku bezdôvodného obohatenia, považoval sumu 300 € za primerané zadostučinenie.

4. Proti tomuto rozsudku, v jeho vyhovujúcej časti, podal včas odvolanie žalovaný. Nestotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že v konaní ide o spotrebiteľský spor. Poukázal na dodatky k

zmluvám a v nich uvedený účel, ktorý je určujúci (úplne postačujúci) pre právnu kvalifikáciu povahy poskytnutého úveru. Poukázal na potrebu akceptácie jeho dobrej viery, pokiaľ spotrebiteľ predstiera, že je podnikateľom. V takom prípade je potrebné charakterizovať obligáciu ako obchod, a nie ako spotrebiteľsky záväzok. Keďže obe zmluvy sú platnými právnymi úkonmi, nejde teda o žiadnu skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 ods. 2 OZ. Finančné zadosťučinenie považoval za neprímerane prísnu sankciu, založenú na svojvoľnom výklade práva, zakladajúcu hrubú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami účastníkov záväzkového vzťahu. Zdôraznil, že ide o nemajetkovú ujmu, ktorá sa má poskytovať len v osobitných prípadoch, keď porušenie práva už nie je možné napraviť inak. Žalobkyňa pritom neuviedla, na základe akých skutočností si finančné zadosťučinenie vôbec uplatňuje. Všeobecná konštatácia jeho funkcie je nedostačujúca. Považoval za rozporné so zásadou proporcionality, aby žalobkyňa, ktorá sama konala v rámci kontraktačného postupu ľahostajne a o úver požiadala celkovo štrnásťkrát, mala mať nárok na finančné zadosťučinenie.

5. Žalobkyňa navrhla v napadnutej časti rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Poukázala na nekalú obchodnú prax žalovaného, ktorý predložil na podpis typovú zmluvu, ktorej jediným účelom bol vylúčenie predpisov na ochranu spotrebiteľa, ktorá skutočnosť už bola mnohokrát súdmi i obchodnou inšpekciou konštatovaná. Dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý na výkon zamestnania zaťažovalo žalovaného, neobstojí pre jeho tvrdenie, že konal v dobrej viere. Odvolací súd už skôr záväzne vyriešil otázku sporu ako spotrebiteľského. Poukázal na sankčnú úlohu (popri satisfakčnej) finančného zadosťučinenia s cieľom odradiť dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči žalobkyni. Zo súdnej praxe je zrejmé, že išlo o bežnú prax žalovaného. V zmysle § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa postačuje už možnosť vzniku ujmy.

6. Odvolací súd prejednal odvolanie žalovaného v rozsahu a z dôvodov v ňom vymedzených (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že nie je opodstatnené.

7. Súd prvej inštancie v porade druhým rozsudkom v súlade so záväznými závermi odvolacieho súdu v zrušujúcom uznesení (bod 2), na ktoré odvolací súd i naďalej odkazuje, posudzoval spor podľa noriem spotrebiteľského práva a dospel k správne mu záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti oboch úverov (§ 11 ods. 1 písm. a) zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch) pre absenciu náležitostí dotknutých úverových zmlúv (§ 9 ods. 2 písm. i), j) v znení účinnom v čase uzavretia zmlúv). Obe zmluvy o úvere s dojednaným extrémne vysokým poplatkom (u oboch nad 90%) už len z tohto dôvodu celkom jednoznačne nespĺňajú kritériá pre úverové zmluvy podľa zákona o spotrebiteľských úveroch.

8. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania správne vyvodil, že žalobkyňa plnila žalovanému nad rámec istiny úverov, v dôsledku čoho na strane žalovaného došlo k rozmnoženiu doterajšieho majetku bez právneho dôvodu (tento existoval len voči istine úveru), ktorú skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia Občiansky zákonník v ustanovení § 451 ods. 2 predpokladá.

9. Odvolací súd sa stotožnil i s rozhodnutím súdu prvej inštancie v časti primeraného finančného zadosťučinenia podľa § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

10. Jediným predpokladom jeho priznania je úspešné uplatnenie porušeného práva spotrebiteľom, ktorú podmienku žalobkyňa v tomto konaní splnila. Zákon nevyžaduje žiadne ďalšie podmienky, teda ani aby bola spotrebiteľovi privedená konkrétna ujma. Jej preukázanie by bolo spravidla nereálne (porovnaj napr. 6 Cdo/127/17, R 48/22). Odvolateľ preto neopodstatnene namieta, že žalobkyňa spôsobenú ujmu bližšie nedefinovala a nepreukazovala. Finančné zadosťučinenie spotrebiteľa plní nielen satisfakčnú, ale aj sankčnú funkciu, v prípadoch, keď dodávateľia porušujú práva spotrebiteľa hrubým spôsobom.

11. Výšku finančného zadosťučinenia pre absenciu ďalších zákonných kritérií určuje súd na základe úvahy so zreteľom na okolnosti prípadu tak, aby bolo primerané.

12. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie postup žalovaného považuje za hrubo porušujúci práva spotrebiteľa. Žalovaný sa totiž nekalou obchodnou praktikou pokúšal celkom vylúčiť z ich obligačného vzťahu normy spotrebiteľského práva, zneužil tiež inštitút dohody o zrážkach zo mzdy, dohodol neprímerane vysoké poplatky. Ako jeden z najväčších nebankových subjektov postupoval tak v početných prípadoch, pritom len nepatrné množstvo poškodených spotrebiteľov uplatňuje nároky, ktoré sú predmetom tohto sporu. Žalobkyňa je osoba s nižším vzdelaním (upratovačka, opatrovatelka

seniorov) Za tohto stavu suma 300 €, rovnajúcu sa cca 30% sumy, o ktorú žalobkyňa preplatila istinu úverov, predstavuje primerané finančné zadosťučinenie, v súlade so zásadou proporcionality.

13. Z týchto dôvodov odvolací súd v napadnutých častiach rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

14. V odvolacom konaní úspešnej žalobkyňi súd priznal plnú náhradu trov konania (§ 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP).

15. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).